

Theodorus Van der Groe

Want ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen. Maar zondaars tot bekering. Matth. 9 vers 13.

De aanbiddelijke Zoon Gods, de Heere Jezus, de opperste Wijsheid des Vaders, hebbende van zijn hemelse Vader een tong der geleerden ontvangen, openbaart ons hier in de woorden van onze tekst het grote einde en oogmerk van Zijn heerlijke middelaarsbediening en komst in de wereld. Hetgeen hierin bestond, dat hij was gekomen niet om rechtvaardigen. Maar zondaren tot bekering te roepen. Door Rechtvaardigen worden hier geen ware Rechtvaardigen verstaan, die door het geloof in Christus van hun zonden verlost en gerechtvaardigd waren. Maar valse en ingebeeelde schijnrechtvaardigen, zodanige mensen die bij gebrek van zaligmakend licht, van ontdekking van zichzelf, niet konden zien dat zij zulke grote zondaars en goddelozen waren, zo geheel ontbloot van al gerechtigheid, zo verdoemelijk, machte- en krachteloos voor God, zodat zij moesten uitroepen: *wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind, Jes. 64: 6.* Maar hen die meer of min enige goede gedachten van zichzelf hebben en van hun deugdzaamheid, goedheid en gerechtigheid; scheppende nog enigszins hoop dat het met hen wèl gaan zou, en dat zij nog wel genade bij God zouden vinden. Van zulke ingebeeelde schijnrechtvaardigen getuigt de Zaligmaker hier, *dat Hij om hen te roepen tot bekering niet gekomen was.*

De reden daarvan is klaar, toehoorders, want al deze ingebeeelde schijnrechtvaardigen zijn geen gepaste voorwerpen voor de genade der bekering, om welke te bedienen en te bewijzen de Heere Jezus gekomen is. De bekering is een hele omkering, verandering, vernieuwing en levendmaking van de mens. De mens moet dood zijn in de zonden en heel en gaar verdorven, onheilig, vleselijk en afgescheiden van God en Zijn gemeenschap, of hij heeft zodanige bekering zo weinig nodig als een gezonden de medicijnmeester, volgens het vorige 12 vers *Wanneer nu een mens maar in het minste rechtvaardig in zijn verbeelding is, zo kan hij onmogelijk een gepast voorwerp zijn voor een gehele omkering, verandering, vernieuwing en wedergeboorte, en zo is derhalve de Heiland niet gekomen om der zodanigen bekering.* Nee, dit grote, dit zalige, dit heerlijke heil is voor een heel andere soort en geslacht van mensen, te weten voor zondaren, dat is voor zodanigen, die de minste rechtvaardigheid in zichzelf niet vinden, die ontbloot zijn van al deugdzaamheid, goedheid, gerechtigheid, genade, licht en kracht, die ten enenmaal onheilig, zondig, boos, blind en verdorven zijn, die als goddelozen geheel van de Heere zijn afgeweken, en geheel en al van Zijn zalige gemeenschap verstoken zijn. Die liggen ten enenmaal gevangen onder de macht en heerschappij van de satan en der zonde, zo diep, machte- en krachteloos, dat zij uit het binnenste hunner zielen hun stem tot de Heere verheffen en uitroepen: *bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn.* Zie, voor zulke zondaren, voor

zulke vloek en helwaardige ellendigen is de bekering ten leven, om de zodanigen te vernieuwen, te wederbaren, te herscheppen en geheel te bekeren, is de Heere Jezus, de aanbiddelijke Zoon van God hier in de wereld gekomen. Hij is gekomen om hen tot bekering te roepen, te weten, op een krachtdadige wijze door middel van Zijn woord en Geest, waardoor hij hen zo tot bekering roept, dat zij daar dadelijk toe komen, want de Heere roept hier de dingen die niet zijn, alsof zij waren. Om niet verder in het algemeen uit te weiden, mijn toehoorders, het is deze zalige, dierbare, en heerlijke bekering van een zondaar, dewelke wij door des Heeren besturing en genade voorgenomen hebben in enige achtereenvolgende predikatiën voor uw aandacht open te leggen en te verhandelen, volgens het korte. Maar kostelijke richtsnoer en voorbeeld van onze Heidelberger Catechismus. Wij hebben op verleden dag des Heeren daar reeds een begin mede gemaakt, verklarende voor uw aandacht, in twee predikatiën, een gedeelte van de 88^e vraag van de Catechismus, *in hoeveel stukken bestaat de ware bekering des mensen?*

En het antwoord daarop, in twee stukken: *in de afsterving des ouden, en in de opstanding des nieuwen mensen*. In deze vraag en antwoord vonden wij vier bijzondere hoofdzaken, die een nadere verhandeling en overweging vereisten.

1. De eerste was het algemeen onderwerp, waarvan gehandeld wordt, namelijk de bekering.
2. De tweede een nadere omschrijving of bepaling van dat onderwerp, zijnde een ware bekering.
3. De derde vertoont ons de voorwerpen, aan welke zodanig een ware bekering moest gewrocht worden, namelijk de mensen.
4. Het vierde behelst de stukken of delen, in welke zulk een ware bekering des mensen gelegen is, te weten een afsterving des ouden, en in de opstanding des nieuwen mensen.

Nu hebben wij totnogtoe maar alleen van de twee eerste hoofdstukken gehandeld, u vertonende wat er in het algemeen is van het genadewerk der bekering, waarin wij deze orde of wijze van verhandeling gehouden hebben, dat wij aan uw aandacht

- (1) Hetzelve hebben voorgesteld in deszelfs hoge noodzakelijkheid, als de enige weg en middel van een ellendig zondaars eeuwig behoud en zaligheid.
- (2) Hebben wij u een algemeen grondig bericht van deze bekering gegeven, uit welke gronden, langs welken weg, op welke wijze en tot welk einde dezelve aan al uitverkoren zondaren wordt gewrocht.
- (3) Hebben wij gehandeld over de verscheiden namen, met welke deze heerlijke en grote weldaad ons van de Heilige Geest in het Woord wordt afgemaald en voorgesteld.
- (4) Hebben wij u voorgesteld hoe deze bekering geheel, alleen een krachtdadig genadewerk van de Drie-enige God, en bijzonderlijk van God de Heilige Geest is, en hoe diep onmachtig de zondaar is om daar iets van zijn zijde toe te kunnen doen of te weeg brengen.
- (5) Hebben wij beschouwd en opengelegd het onderscheid tussen van een zondaar eerste en tweede bekering.

Zo ver in het algemeen van deze bekering hebbende gehandeld, zijn wij overgegaan tot de tweede hoofdzaak in des Onderwijzers voorgestelde vraag, slaande en doelende op een ware bekering. Bij die gelegenheid hebben wij uw aandacht een verhoog gedaan van de veelvuldige

en *bedrieglijke schijnbekerings*, die, helaas! in deze tegenwoordige tijd, onder de mensen zo zeer in zwang gaan. Wij hebben deze gebracht tot drieërlei soorten, namelijk:

- tot geveinsde bekerings,
- tot gedwongen bekerings
- en tot ingebeeelde bekerings.

Volgens welke verdelings wij aan uw aandacht een menigte van valse en schijnbekerings hebben ontdekt, die van de ware bekerings wel degelijk moeten onderscheiden worden, als kunnende de mens geenszins behouden of zalig maken. Maar hem in het eeuwige verderf stortende.

Hierop willen wij deze gewichtige stof nu verder gaan vervolgen en uw aandacht de twee andere voorname hoofdzaken van des Onderwijzers 88^e vraag en antwoord openleggen. Behelzende:

- I. Aan de een kant de voorwerpen der ware bekerings, namelijk der mensen,
- II. Aan de anderen kant de wezenlijke stukken of delen der bekerings, zijnde een afsterving des ouden, en een opstanding des nieuwen mensen.

Het een zal ons voor het tegenwoordige, en het andere zal, ons voor het middaguur een gepaste en bekwame stof van verhandeling opleveren.

Och dat maar de Heere zelf en Zijn Heilige Geest nabij en in ons zij! Amen.

Het stuk dan, geliefden, daar wij tegenwoordig een weinig nader van zullen handelen, behelst de gelukkige voorwerpen van het grote genadewerk der bekerings, daar de Onderwijzer in zijn voorstel bijzonderlijk melding van maakt, vragende en onderzoekende *naar een ware bekerings des mensen*.

De personen of voorwerpen, die God naar Zijn oneindige wijsheid, goedheid en vrije en eeuwige liefde, indertijd, hier op de wereld, door Zijn woord en Geest belieft te komen bekeren en uit de dood der zonde levendig te maken, te wederbaren, te vernieuwen en te veranderen in Zijn Zoon Jezus Christus, zijn mensen, bestaande uit ziel en lichaam, samen op het nauwst verenigd. Die eerst van God in hun stamvader Adam geheel heilig, zalig en volmaakt waren geschapen en voortgebracht. Maar die door de zonde uit die heerlijken en volmaakten staat geheel zijn gevallen en tot de hoogste ellende en rampzaligheid zijn vervallen, en daarom nu een gehele vernieuwing, herschepping, verandering, wedergeboorte en bekerings nodig hebben, om in die zalige en heerlijke staat, waaruit zij door de zonden gevallen zijn, weer hersteld te worden. Deze bekerings is dan een voorrecht en weldaad, die geheel en alleen zich bepaalt tot ons mensen, met uitsluiting van Gods andere schepselen, te weten, de Engelen, die daar niet vatbaar voor zijn. Want wat de goede Engelen aanbelangt, die hebben geen bekerings nodig, om dat hun staat en volmaakte natuur, waarin zij van God geschapen waren, nooit door de zonden in het minste is bevuil, verdorven of veranderd geworden. Maar zij zijn in dezelve onveranderlijk staande gebleven, en kunnen dus onder geen noodzakelijke verbintenis van herschepping, vernieuwing of bekerings gebracht worden. En wat aanbelangt de kwade en afgefallen Engelen die hun eerste beginsel verlaten en hun heilige natuur door de zonde geheel omvergeworpen hebben, zodat zij van Engelen in duivelen zijn overgegaan, deze zijn ook niet vatbaar voor een wederoprichting, reformatie, of bekerings van hun natuur, omdat God hun al samen volgens zijn eeuwig, hoogwijs, vrijmachtig en aanbiddelijk welbehagen geheel voor altoos buiten al vernieuwing en bekerings heeft gesloten, niet willende dat een

enige van hen ooit weer toegang tot Zijn zalige gemeenschap zou hebben. Maar dat zij gezamenlijk met elkander daar in al eeuwigheid van zouden verstoken en beroofd blijven. Zulks wordt in de Heilige Schrift duidelijk geleerd, als Judas vers 6; daar ons de apostel dit vrijmachtig en soeverein welbehagen Gods omtrent de gevallen Engelen aldus verschrikkelijk voorstelt: *En de Engelen die hun beginsel niet bewaard hebben. Maar hun eigen woonstede verlaten hebben, heeft hij tot het oordeel des groten dags met eeuwige banden onder de duisternissen bewaard.* En Hebr. 2: 36, leert ons Paulus dat God de Engelen niet aanneemt. Maar dat Hij het zaad Abrahams aanneemt. Hierin dan blijkt het grote voorrecht van het gevallen mensdom en het aanbiddelijke van des Heeren goedertierenheid, vrijmacht en soevereiniteit.

Maar als wij hier tonen dat de voorwerpen der bekering mensen zijn en geen Engelen, zo moet niemand zich inbeelden dat al mensen zonder onderscheid zodanige voorwerpen van bekering zijn. Nee, geheel niet, overal in de Heilige Schrift worden wij geleerd en onderwezen dat er onder de mensen maar een zeker bepaald getal is, aan welke de Heere, naar zijn eeuwig voornemen, deze genade der bekering in de tijd komt te werken. Terwijl zeer ver de grootste hoop der mensen hier van de Heere, volgens Zijn aanbiddelijke weg, aan zichzelf overgelaten wordt, zodat zij blijven wandelen in de wegen huns harten en zich tegen de Heere en al middelen van genade en bekering, tot de einde toe, hardnekkig blijven aankanten. Het zijn dan maar alleen de uitverkorenen onder de mensen, de vrijgekochten van de Heere Jezus, daar Hij Zijn bloed voor uitgestort en vergoten heeft, die in de tijd van de Heere Zelf uit de macht van de satan en der zonde geroepen, en tot de bekering gebracht worden. De Heere heeft er een zeker bepaald getal van eeuwigheid voor gekend, en ze met namen in het boek des levens opgeschreven: voor deze heeft Hij Zijn Zoon gegeven, die voor hen geleden, de dood des kruises gestorven, de hele wet volbracht, en zo de bekering ten leven voor hen verdiend heeft en verworven. Hoort hoe klaar en krachtig ons deze waarheid van de apostel Paulus geleerd wordt, Rom. 8 vers 28-31. *En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, al dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd de beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder veel broederen. En die Hij tevoren verordineerd heeft, die heeft Hij ook geroepen: en die Hij geroepen heeft, die heeft Hij tot gerechtvaardigd: en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Ziet, dit is het soevereine en aanbiddelijke van Gods weg, toehoorders, dat hij geen ander roept; heiligt en den beelde Zijns Zoons door bekering en wedergeboorte gelijkvormig maakt, als hij daar van eeuwigheid toe verkoren en verordineerd heeft. Nochtans is en blijft het in het algemeen waarheid, dat al mensen moeten bekeerd zijn, zullen zij kunnen behouden en zalig worden en dat dierhalve de Heere ook in het algemeen al mensen, zonder onderscheid, in Zijn woord tot bekering roept, hen op de krachtigste wijze betuigende en met duren eed bij zichzelf zwerende, *dat hij geen lust heeft in de dood des Goddelozen. Maar dat hij daarin lust heeft, dat de Goddeloze zich bekeert van zijn weg en leve,* Ezech. 33 vers 11. Dat hij niet wil dat enige verloren gaan. Maar dat ze allen tot bekering komen, 2 Petr. 3: 9. Ja de Heere gaat hier nog veel verder. Hij roept niet. alleen al mensen zonder onderscheid tot bekering, en betuigt dat hij er lust in heeft. Maar hij biedt hun zelfs de genade der bekering aan, willende die zelf in en aan hen door Zijn Heilige Geest werken, wanneer zij zich daartoe aan de bewerking van Zijn Geest willen overgeven. Zodat er niemand onbekeerd blijft, als alleen zij, die weigeren zich van de Heere te laten bekeren, gelijk zulks geschied van al de verworpenen, die het tot de einde toe tegen de Heere uithouden, en met hun volkomen wil en lust onbekeerd in de zonde blijven*

leven. Waartoe de Heere hun dan ook volgens Zijn soeverein en rechtvaardig oordeel aan henzelf, en aan de verharding van hun hart overgeeft. Hen soms zelfs de middelen van bekering ontnemende, of die aan hen latende, óf soms zelfs vermeerderende, *opdat zij ziende zouden zien en niet bemerken, en horende horen en niet verstaan, opdat zij niet te eniger tijd bekeren, en haar de zonden vergeven worden*, Marc. 4.: 12.

Hieruit blijkt nu, aandachtige dat God al mensen roept in Zijn woord tot bekering, en hen, wanneer zij daartoe onmachtig zijn, zijn Heilige Geest en de genade der bekering aanbiedt. Maar dat er evenwel geen anderen, als alleen de uitverkorenen ten eeuwigen leven van Hem bekeerd worden, terwijl het hele overige mensdom onbekeerd in de zonde blijft leven, niet willende zichzelf bekeren noch zich van de Heere door Zijn woord en Geest laten bekeren, tot welke hardnekkigheid, verstoktheid, boosheid en onwilligheid des harten zij volgens des Heeren soevereinen en aanbiddelijke weg ook gezet zijn, gelijk ons de apostel Petrus duidelijk leert, 2 Petrus 2: 8. *Dengenen namelijk, die zich aan het woord stoten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn.* Zo openbaart zich hier dan nu het aanbiddelijke van des Heeren vrije genade en oneindige goedertierenheid over al zijn uitverkorenen en verlost gelovigen, dat hij hen, volgens 1 Thess. 5: 9, *niet gesteld heeft tot toorn. Maar tot verkrijging der zaligheid, door onze Heere Jezus Christus.* Het zijn dan maar alleen de uitverkorenen ten leven, die wij moeten aanmerken als de rechte voorwerpen van de bekering, waarvan wij nu nog een weinig nader moeten handelen.

Gezien hebbende, hoe wel in het algemeen al mensen zonder onderscheid van God de Heere in Zijn woord tot bekering geroepen worden. Maar hoe nochtans de genade der bekering zelf maar alleen aan de ten eeuwigen leven uitverkorenen wordt meegedeeld en geschonken, moeten wij nu nog kort enige aanmerkingen over:

A. de toestand dezer uitverkorenen maken.

B. En van de wijze, op welke zij van God indertijd tot bekering gebracht worden, spreken.

A. Der uitverkorenen toestand betreffende, niemand verbeelde zich dat er in hen iets bijzonders is, enige eigen dispositie of bekwaamheid tot bekering, boven andere mensen, waardoor God bewogen werd juist op hen in het bijzonder neder te zien, gelijk de Remonstranten willen. Och nee toehoorders; zij zijn vóór hun bekering eveneens als al andere mensen die verloren gaan. Daar is geen het minste onderscheid tussen hen en de verworpenen, zij zijn even verdoemelijk voor God, even blind, onwillig, onmachtig en dood in zonden en misdaden. De Heilige Schrift beschrijft ze ons niet anders als al andere mensen. Het is maar enkel en alleen Gods vrije, soevereine en aanbiddelijke genade, volgens welke de Heere hen tot bekering heeft gesteld, verkoren en aangenomen, onder voorbijgaan van zoveel anderen. Dit blijkt klaar hieruit, omdat God somtijds de grootste en snoodste zondaars en goddelozen, die het verste van de bekering af zijn, daartoe komt roepen, onder voorbijgaan van anderen, die uiterlijk minder goddeloos zijn. Er zullen twee bijzondere mensen zijn, de een zal in al openbare zonden, gruwelen en goddeloosheid leven, de andere zal wel geschikt, burgerlijk en uiterlijk godsdienstig in zijn wandel zijn; nochtans zal God die groten zondaar en openbare goddeloze komen roepen tot bekering, en hij zal de anderen in de zonde laten leven en eeuwig verloren gaan. Wie zal hier een andere reden van kunnen geven als alleen des Heeren soeverein, vrijmachtig en aan Goddelijk welbehagen, *waardoor Hij Zich ontfermt diens Hij wil, en verhardt die Hij wil*, Rom. 9: 18. Ging niet de Farizeeër, die uiterlijk zeer godsdienstig leefde,

zodat hij zelfs tweemaal per week vastte en tienden van alles gaf, verloren, en werd niet de arme tollenaar, die een groot zondaar was, bekeerd en behouden, Lukas 18: 12, 13. *Ik vast tweemaal per week, en geef tienden van alles wat ik bezit. En de tollenaar van ver staande, en wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar de hemel. Maar sloeg op zijn borst, zeggende, o God zijt mij zondaar genadig.* Heeft de Heere Jezus niet Zelf gepredikt en geleerd, dat de hoeren en de tollenaars, de overpriesters en ouderlingen van het Joodse volk, hoe uiterlijk en godsdienstig zij ook mochten leven, nochtans in het koninkrijk der hemelen zouden voorgaan, terwijl zij lieden daar voor eeuwig zouden buiten gesloten worden? Matth. 21: 31. Waren deze hoeren en tollenaars in zichzelf beter dan de Joodse overpriesters en ouderlingen? Nee, ze waren slimmer, erger en snoder zondaars. Nochtans van de Heere verkoren om door geloof Zijn koninkrijk in te gaan; en de anderen niet. Een bewijs dat het Gods enkele vrije genade was en niets in de mens. Welke goede dispositie of bekwaamheid tot bekering was er toch in de moordenaar, die gekruist werd, die mogelijk altoos tevoren in grote zonden geleefd had? Welke goede dispositie tot bekering in Paulus, die een Godslasteraar, een vervolger en een verdrukker was, 1 Tim, I: 13. Welke goede dispositie was er in de Korinthieërs, waarvan de apostel getuigt, 1 Kor.6: 10, dat sommigen van hen voor hun bekering waren geweest, hoereerders, afgodendienaars, overspelers, ontuchtigen, sodomieten, die bij mannen gelegen hadden, dieven, gierigaards, dronkaards, lasteraars, rovers! Was dat niet een schoon volk, om zich te bekeren, toehoorders! Nochtans had de Heere op zo'n goddeloos volk willen neerzien, en wilde hen de genade der bekering schenken, opdat vervuld zou worden hetgene gesproken is door de profeet Jesaja 65: 1, *Ik ben gevonden van dengenen die naar mij niet zochten; tot het volk dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: ziet hier ben Ik; ziet hier ben Ik.* En zo geschiedt het nog dagelijks, al gelovigen en bekeerden moeten hier uitroepen met Paulus, Tit. 3: 5, *dat God hen zalig heeft gemaakt niet uit de werken der rechtvaardigheid, die zij gedaan hebben. Maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte, en de vernieuwing des Heiligen Geestes.* Zo ontvangt de Heere langs deze weg alleen al de eer van de bekering Zijns volks, en Zijn vrije genade, goedertierenheid, wijsheid en macht, worden er alleen in geroemd, aanbeden en verkondigd. Niemand heeft zichzelf iets hier toe te eigenen of in zichzelf te roemen. Maar al de bekeerden roepen hier uit één mond, *dat het vrije genade des Heeren is, die aan hen bewezen is geworden!* Het is hun aller taal, uit Psalm 34: 3, 4, *mijn ziel zal zich beroemen in de Heere, de zachtmoedigen zullen het horen en verblijd zijn. Maakt de Heere met mij groot, en laat ons Zijn Naam tezamen verhogen.* Dus hebben wij dan nu gezien de toestand van des Heeren uitverkorenen, die van Hem bekeerd worden. Laat ons nu

B. Nog iets aanmerken over de wijze van hun bekering.

Het is gewis en zeker, toehoorders! dat God de Heere hier met al Zijn uitverkorenen geenszins dezelfde weg en wijze houdt in hen te bekeren. Nee, zo elders hierin openbaart zich de aanbiddelijke vrijheid en soevereiniteit van de wegen des Heeren, volgens welke Hij de zijn in de tijd tot bekering leidt. Beide tijd en wijze zijn hier volkomen in de hand des Heeren.

Want wat de tijd aanbelangt, de Heere bekeert sommigen in hun vroege jeugd, anderen in hun jongelingschap, anderen in hun mannelijke jaren, anderen in hun ouderdom, alhoewel dit laatste zelden gebeurt, gelijk ook het eerste des Heeren gewoonste weg is, de Zijnen te bekeren in de middelstaat van hun leven, tussen hun jeugd en ouderdom, gelijk dat bij ervarenheid gezien wordt. Het gebeurt ook wel dat de Heere een mens bekeert op zijn ziek- of sterfbed, ja op het einde van zijn leven, gelijk gebleken is in de moordenaar aan het kruis. Maar deze weg des Heeren is zo buitengewoon en zeldzaam, dat het de uiterste dwaasheid is

daarop te wachten. Tegen één die het mocht gelukken, op zulk een ongelegen tijd bekeerd te worden, zullen er duizenden bedrogen worden en uitkomen, en in hun hoop feilen.

Gelijk met de tijd, zo is het hier ook gelegen met de wijze van de bekering.

Menigvuldige wegen en middelen gebruikt de Heere om de zijn te bekeren, die wel al in het wezen der zaak overeenkomen. Maar in de omstandigheden grotelijks van elkander verschillen. De Heere weet naar Zijn oneindige wijsheid, door welke weg elk naar Zijn toestand nodig heeft tot bekering geleid en gewrocht te worden. Het zou grote roekeloosheid zij, zich te willen vermeten al des Heeren vrijmachtige wegen in deze volkomen te kennen, of de Heere aan iets in het bijzonder te bepalen. In het algemeen bekeert de Heere de mens of op een meer evangelische, of op een meer wettische wijze, trekkende de een met mensenzelen en banden van liefde tot Zich, de anderen daarentegen door zware en soms ook langdurige naarheden en ontbloot de Heere en wettische overtuigingen. De een maakt Hij van zichzelf los, door zware slagen en hevige schudding van de wet, zodat de posten en fondamenteën van het eigen zelfs met geweld omver gehaald worden, zodat het somtijds zelf verschrikkelijk om te zien is. Anderen daarentegen komt de Heere op een zachte wijze, en gelijk als door een gestadig druipen uithollen en van trap tot trap ontbloten, totdat zij zich aan Zijn macht en heerschappij geheel onderwerpen. Ieder uitverkorene heeft hier bijna een bijzondere weg, welken hij tot bekering gebracht wordt. Maar dit kunnen wij er van zeggen, dat de gewoonste weg, waarop de meesten bekeerd worden, is door de samenvoeging van wet en evangelie. Des Heeren Geest komt door de prediking van de wet, de zorgeloze zondaar uit zijn diepe zondenslaap ontwakent, hem van het gevaar en verkeerdheid van zijn weg overtuigen, zodat hij daardoor, diep in het hart gewond, geprikkeld, verslagen en verbrijzeld wordt. Deze overtuiging van de wet komt de zondaar van trap tot trap vernederen, zijn stenen hart verbreken, hem van zichzelf ontbloten, van zijn sterkte beroven en hem zo allengs voor de genade der bekering prepareren en vatbaar maken. Als het genoeg geschiedt, en de zondaar nu genoeg verootmoedigd en handelbaar voor de Heere gemaakt is, dan komt God met de prediking des Evangelies en haalt daardoor de overtuigde zondaar nu voorts geheel tot Hem over, hem ontdekkende de beminnelijke Weg van zaligheid, door de gekruiste Middelaar Christus Jezus, en dat al van tijd tot tijd klaarder en levendiger, tot dat de zondaar ten laatste zichzelf geheel gevangen geeft aan God in Christus, en hem van de Heere op Zijn wijze laat zaligen en bekeren. Zie, geliefden! langs zodanigen weg is de Heere wel het meest gewoon Zijn uitverkorenen en te roepen tot bekering, gelijk ons dat de ervarenheid leert in de meesten die bekeerd worden.

En zo hebben wij uw aandacht dan hiermede nu een genoegzaam bericht gedaan van de voorwerpen der bekering, van hun gesteldheid en van de wijze op welke zij van de Heere tot bekering gebracht worden. Hierbij willen wij onze verhandeling nu weer laten rusten tot in het namiddaguur, wanneer wij zullen moeten beschouwen, hoe deze tot dusver van onze verhandelde bekering des mensen eigenlijk in deze twee stukken bestaat, *in een afsterving des ouden, en een opstanding des nieuwen mensen*. Och, mijn toehoorders, mocht het wezen dat u allen samen maar recht deel en interest nam in deze verhandelde waarheden, dat elk hierna binnen mocht gaan, om met allen ernst te onderzoeken hoe het toch met hem gesteld en gelegen is, of hij van God de Heere Zelf door Zijn Geest en woord bekeerd is geworden of niet. Mensen, gij bekommert u dagelijks met en over veel dingen. Maar dit ene ding is maar nodig, gij moet waarlijk bekeerd zijn, of gij moet voor eeuwig verloren gaan. Nu is het nog een tijd, waarin de Heere u allen in Zijn woord en door onze mond zo ernstig tot bekering komt

roepen, en u, indien u waarlijk machteloos en krachteloos zijt, en u als zodanig gedraagt, Zijn Heilige Geest aanbiedt om u tot bekering te brengen en te bewerken, ... och vrienden, of gij dan nog wist, ja ook nog heden, op deze uw dag, wat tot uw vrede dient! Och, dat u nu nog eens met ernst u aan uw bekering wilde laten gelegen liggen, en daar niet langer zo zorgeloos omtrent blijven leven, uw geweten stillende met een deel ijdele voorwendselen, die u de Satan en uw vlees aan de hand geven. Want wee u, gij zijt wie gij zijt, zo u onbekeerd komt te sterven, uw deel zal voor eeuwig zijn in de poel die brandt van vuur en sulfer. De Heere brenge het gewicht dezer dingen Zelf op het hart van al Zijn uitverkorenen. Amen.

Gepredikt te Rijnsaterwoude en te Kralingen op onderscheidene tijden in het jaar 1781 te Kralingen in Maart.